

Zaaknummer : 262801

Raadsvergadering : 10 december 2019

Onderwerp : Uitwerking Motie M19-08 grootschalige gemeentelijke energieopwekking

Collegevergadering : 5 november 2019

Portefeuillehouder : G.J. Teselink

Steller : J.A. Wildeman

tel: : 0545-250 202

Te nemen besluit:

Instemmen met de aanpak voor de uitwerking van Motie M19-08.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Op 25 juni 2019 heeft u motie M19-08 aangenomen. Deze motie gaat over het zelf (als gemeente) grootschalig opwekken van duurzame energie. Met de motie heeft u ons gevraagd om met een uitgewerkt plan met investeringsvoorstel te komen. Voordat wij daarmee aan het werk gaan willen wij graag onze aanpak aan u voorleggen.

Uw instemming met onze aanpak zorgt ervoor dat het door ons op te leveren plan voldoet aan uw verwachtingen.

Argumentatie:

We checken of onze aanpak voldoet aan uw verwachtingen

U heeft in uw motie geen termijn genoemd en uw vraag is breed ingestoken. Om te voorkomen dat we aan het eind met iets komen dat niet voldoet aan uw verwachtingen vragen we u om in te stemmen met onze aanpak. Het gaat immers om een nieuwe, complexe klus die extra menskracht en een goede planning vraagt.

Het gewenste resultaat

In uw motie vraagt u om een uitgewerkt plan inclusief investeringsvoorstel voor een eigen (gemeentelijk) initiatief voor grootschalige en lokale opwekking van hernieuwbare energie. Onze aanpak kan leiden tot meerdere voorstellen.

Te bereiken doelen

De tekst van uw motie hebben wij als volgt uitgelegd. Het plan/de plannen moet(en):

- een versnelling aanbrengen in de opwek van hernieuwbare energie;
- een substantiële bijdrage leveren aan 'Berkelland energieneutraal in 2030';
- ervoor zorgen dat gemeentelijke reserves (investeringen) financieel en maatschappelijk rendement opleveren voor inwoners van Berkelland;
- goede randvoorwaarden bieden voor een voorbeeldig participatieproces.

Randvoorwaarden

Het plan/de plannen moet(en) bovendien:

- passen in het beleidskader RODE en de daarin gestelde eisen voor (financiële) participatie, landschappelijke inpassing en vergroten van biodiversiteit;
- gaat/gaan over een locatie binnen de grenzen van de gemeente Berkelland;
- in samenwerking met ervaren marktpartijen zijn opgesteld;
- niet beperkt blijven tot het eigen elektriciteitsverbruik van de gemeentelijke gebouwen;

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering

Afhandelvingsvoorstel voor raad:

- 0 hamerstuk
- 0 besprekstuk
- 0 anders, nl

Raadsvergadering

- 0 zonder hoofdelijke stemming
- 0 met algemene stemmen
- 0 stemmen voor, stemmen tegen
- 0 aangenomen
- 0 verworpen
- 0

- niet sec gaan over zonneparken omdat daar al meerdere initiatieven voor zijn/komen;
- indien mogelijk de kansen voor dubbel ruimtegebruik benutten;
- opwek en afname bij voorkeur zo dicht mogelijk bij elkaar plaatsen.

Aanpak per vorm van hernieuwbare energie

Er zijn verschillende vormen van hernieuwbare energie waarin de gemeente kan investeren. Elke vorm brengt zijn eigen (participatie)dynamiek, tijdpad en investeringsmogelijkheden met zich mee.

WIND → voor de hand liggende optie

Overwegingen:

- Vanwege de grote bijdrage aan de doelstelling is windenergie de voor de hand liggende optie om in te investeren.
- Het realiseren van wind heeft impact op de omgeving, een zorgvuldig participatieproces is nodig.
- Het kost 5 tot 10 jaar om een windproject te realiseren.
- Daarom snel starten.

Stappen in de voorbereiding naar besluitvorming:

- Inventarisatie van dit speelveld (locaties, grondeigenaren, marktverkenning).
- Potentieel/shortlist en mogelijke investeringsstrategieën (model-businesscases).
- Eerste bevindingen bespreken met college en gemeenteraad Q2 2020.
- Besluitvorming over hoe verder: 3^e kwartaal 2020.

ZON en kleine windmolens op eigen grond → z.s.m. inventariseren

Overwegingen:

- Onze eigen grond is ook bruikbaar voor zon en kleine windmolens (lager dan ca. 25 meter).
- Gemeente kan het goede voorbeeld geven met het participatieproces

Stappen in de voorbereiding naar besluitvorming:

- Inventarisatie eigen gronden/ gronden WVG.
- Een ruimtelijke afweging maken per plek.
- Eerste bevindingen bespreken met college en gemeenteraad Q2 2020.
- Besluitvorming over hoe verder: 3^e kwartaal 2020.

Procesaanpak ZON op eigen daken → meteen doen

Overwegingen:

- Energieopwekking op onze eigen daken is een relatief laagdrempelige stap.
- Ook daken van organisaties die 'dicht bij' ons staan zijn interessant (scholen, zorginstellingen).
- Wij kunnen gebruik maken van SDE-subsidie.

Stappen:

- Inventariseren van onze daken en check op geschiktheid (oriëntatie, constructie, Meerjaren Onderhoudsprogramma).
- Analyse, plan maken.
- Besluitvorming 2^e kwartaal 2020.

BIOMASSA → onderzoeken

Overwegingen:

- Berkelland is een plattelandsgemeente waarin veel biomassa groeit en geproduceerd wordt.
- Het aanbod van biomassa is divers, gefragmenteerd en kent verschillende type aanbieders (bos- en bermbeheer (gras en hout), agrariërs (mest), industrie en detailhandel).
- Het verbranden van biomassa voor energie is een lage vorm van verwaarden (waarde geven aan). Als er betere alternatieven zijn, heeft dat de voorkeur (bijvoorbeeld diervoer, bouw materiaal omzetting (zoals vergisting). Hier moeten we

oog voor hebben.

- De moeilijkheid (en het financiële potentieel) is het bundelen van aanbod in zo zuiver mogelijke stromen.

Stappen in de voorbereiding naar besluitvorming:

- Stakeholders/partners in kaart brengen.
- Identificeren van materialen die voor energie inzetbaar zijn. Selecteren van 2-4 focuspunten.
- Bevindingen bespreken met college en gemeenteraad en besluitvorming over hoe verder: eind 2020.

ELEKTRISCHE WATERKRACHT → weinig kansrijk, niet onderzoeken.

Overwegingen:

- De waterlopen in Berkelland stromen te langzaam voor grootschalige opwek.
- Voor (decentrale) kleinschalige energie voor huishoudens is het misschien wel interessant.
- Er zijn al (innovatieve) initiatieven voor kleinschalige waterkrachtcentrales in onze regio.
- We verwachten weinig rendement.

DUURZAME WARMTE → niet in deze opdracht

Overwegingen:

- Het inventariseren en ontwikkelen van Duurzame warmte (grondwater, restwarmte, oppervlaktewater, geothermie) wordt opgepakt in de Transitievisie warmte (deadline 2021) op basis van de informatie uit de Regionale Energiestrategieën.
- Hoe Duurzame warmte zich in de toekomst gaat ontwikkelen is nog onduidelijk. Hierdoor zijn de verwachte (financiële) rendementen onzeker en daarmee (nog) niet interessant.
- Als uit de Transitievisie Warmte investeringsmogelijkheden volgen, volgt een apart voorstel.

Kanttekeningen en risico's

Participatieproces

Als gemeente willen we bij het participatieproces het goede voorbeeld geven. We doen dat echter niet als particuliere investeerder, maar als overheid. Dat vraagt extra zorgvuldigheid en transparantie.

Meer-petten-probleem

Bij de projecten is de gemeente zowel ontwikkelaar als vergunningverlener(a) en zowel investeerder als bestuurder (b).

- a. Deze twee rollen kunnen in conflict raken. De gemeente zit vaker in zo'n positie (bijvoorbeeld kapvergunning gemeentelijke bomen). We zorgen er dan voor dat verschillende rollen niet bij één persoon komen te liggen.
- b. Het kan lang duren voordat er enige zekerheid op returns komen. Kosten lopen voor de baten uit. Bestuurders zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering. Grote langjarige financiële blootstelling aan risicovolle investeringen wil je dan vermijden. Een gangbare oplossing hiervoor is het op afstand zetten van de investeringsactiviteiten in een fonds.

Bij het presenteren van de eerste bevindingen (2^e kwartaal 2020) en de uitwerking tot een concreet plan zullen we aandacht besteden aan dit aspect.

Financiën

Voor het speerpunt de 'gemeente als voorbeeld' is deze collegeperiode € 5 miljoen beschikbaar. Dit speerpunt staat in het programma 'Actief met duurzaamheid en Energie'. De uitvoering van Motie M19-08 is daaronder als aparte activiteit benoemd in de programmabegroting 2020.

Uw opdracht heeft een doorlooptijd van maximaal 1 jaar en vraagt voornamelijk inzet van uren en hier en daar wat onderzoekswerk. Geschat op 0,5 fte + incidentele kosten = € 75.000.

Initiatief, participatie en rol gemeente

De gemeente is initiatiefnemer voor het een plan voor een eigen grootschalige en duurzame energieopwekking. Daarbij zullen ervaren marktpartijen worden betrokken, grondeigenaren en omwonenden. Het is denkbaar dat de gemeente aansluit bij een al bestaand initiatief, mits voldaan wordt aan de gestelde randvoorwaarden.

Planning en evaluatie

Uw motie M 19-08 stelt geen termijn. Wij schatten in dat uw opdracht eind 2020 kan zijn afgerond.

Planning:

- 2^e kwartaal delen bevindingen over diverse onderdelen;
- 2^e kwartaal 2020 besluitvorming over hoe verder met ZON op eigen daken;
- 3^e kwartaal 2020 besluitvorming over hoe verder met de onderdelen WIND en ZON/WIND op eigen grond;
- Eind 2020 besluitvorming over hoe verder met BIOMASSA.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Bijlage: Motie M19-08

Raadsvergadering : 10 december 2019

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 29 oktober 2019;

b e s l u i t :

in te stemmen met de aanpak voor de uitwerking van Motie M19-08.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
10 december 2019

de griffier,

de voorzitter,